

โครงการงานวิจัย

เรื่อง การประเมินความคุ้มค่าทางการแพทย์ของการให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดผื่นแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ Stevens-Johnson Syndrome (SJS) และ Toxic Epidermal Necrolysis (TEN) จากยา carbamazepine

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยสำนักงานพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) และโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP) ได้รับมอบหมายจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้ดำเนินโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยมีกระบวนการเสนอหัวข้อปัญหาสุขภาพและเทคโนโลยีด้านสุขภาพเข้าสู่กระบวนการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งหัวข้อปัญหาสุขภาพเรื่อง “การให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดผื่นแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ Stevens-Johnson Syndrome/ Toxic Epidermal Necrolysis (SJS/TEN) จากยา carbamazepine” ได้รับการคัดเลือกเพื่อจัดทำข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

Stevens – Johnson Syndrome (SJS) และ Toxic Epidermal Necrolysis (TEN) เป็นกลุ่มอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากปฏิกิริยาไวเกิน (hypersensitivity reaction) ของร่างกายที่ตอบสนองต่อยาที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้และไม่ขึ้นกับขนาดยาที่ใช้ ผู้ป่วยจะมีผื่นขึ้นตามลำตัว และมีการหลุดลอกของผิวหนัง รวมทั้งมีการอักเสบของเยื่อต่างๆ ผู้ป่วยบางรายอาจมีภาวะติดเชื้อแทรกซ้อนที่อวัยวะสำคัญ ได้แก่ ปอด ตับ และไต ซึ่งอาจมีความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างถาวรเช่น ตาบอด หรือเสียชีวิตได้ โดยอาการที่รุนแรงนี้พบได้ราว 2-7 รายใน 1 ล้านคน มีอัตราเสี่ยงต่อการเสียชีวิตสูงคือ ประมาณ 1-5% ใน SJS และ 20-30% ใน TEN (1, 2) จากข้อมูลของศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ.2527-2553 รายงานอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาชนิดผื่นแพ้ยาชนิด

Stevens-Johnson Syndrome และ Toxic Epidermal Necrolysis (SJS/TEN) มากถึง 8,962 ราย ซึ่งในการรักษาอาการแพ้ยา SJS/TEN แบบรุนแรงมีค่าใช้จ่ายสูงมากถึงประมาณ 20,000-100,000 บาทต่อราย โดยรายการยาที่สงสัยที่ได้รับรายงานมากเป็นลำดับต้น ๆ ได้แก่ sulfamethoxazole+trimethoprim (co-trimoxazole), carbamazepine, allopurinol, และ phenytoin (3, 4) นอกจากนี้ ข้อมูลจากศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยจากการใช้ยาขององค์การอนามัยโลก (the World Health Organization Uppsala Monitoring Center, WHO-UMC) ได้รายงานการเกิดผื่นแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ SJS/TEN จากยา carbamazepine สูงในภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ประเทศไทยและมาเลเซีย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในแถบยุโรป (5)

ยา carbamazepine เป็นยากันชักมาตรฐาน (standard or conventional antiepileptic drug) ซึ่งถูกระบุให้เป็นบัญชี ก สำหรับใช้ในการรักษาโรคลมชัก (Antiepileptics) ตามบัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2551 นอกจากนี้ยังมีการระบุข้อบ่งใช้เป็น antimanic drugs และใช้บรรเทาอาการปวดแบบ neuropathic pain โดยเป็นยาที่มีหลักฐานชัดเจนที่สนับสนุนการใช้ มีประสบการณ์การใช้ในประเทศไทยอย่างพอเพียง มีราคาไม่แพง จัดเป็นยาที่ควรเลือกใช้เป็นอันดับแรก (first-line drug) ในการรักษา (6) ส่วนยากันชักรุ่นใหม่ นั้น เนื่องจากเป็นยาใหม่ ในด้านความปลอดภัยการศึกษาถึงผลระยะยาวยังไม่เพียงพอ มีการศึกษาถึงผลต่อทารกในครรภ์น้อย หลายชนิดยังไม่มีข้อมูลของระดับยาในเลือดที่เป็นช่วงการรักษา ทำให้ไม่สามารถทำนายความเป็นพิษได้ และยายังมีราคาสูง จึงควรเลือกใช้เฉพาะเมื่อมีข้อบ่งชี้และยังไม่ควรใช้ในหญิงตั้งครรภ์ (7, 8)

ในปัจจุบัน มีการวิจัยทางเภสัชพันธุศาสตร์ที่ศึกษาลักษณะทางพันธุกรรมของมนุษย์ที่มีผลต่อการเกิดปฏิกิริยาไวเกินจากการรับประทานยา และพบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางพันธุกรรมของยีนในกลุ่ม HLA ชนิด HLA-B*1502 กับการเกิดผื่นแพ้ยารุนแรงชนิดกลุ่มอาการ SJS/TEN จากยา carbamazepine (5, 9-11) ยีน HLA-B*1502 สามารถตรวจคัดกรองได้โดยใช้ชุดทดสอบ PG1502 ซึ่งพัฒนาขึ้นในประเทศไทย ได้หวั่น จากข้อมูลของผู้ผลิตพบว่าชุดทดสอบนี้มีค่าความไว (sensitivity) และความจำเพาะ (specificity) เท่ากับ 100% และ 98.7% ตามลำดับ (5) ในประเทศไทยพบการศึกษาที่บ่งชี้

ว่าผู้ป่วยที่มียีน HLA-B*1502 มีความเสี่ยงต่อการแพ้ยา carbamazepine ชนิดกลุ่มอาการ SJS/TEN สูงกว่าผู้ป่วยที่ไม่มียีนนี้ถึง 55 เท่า (OR = 54.76, 95%CI = 14.62-205.13, $p = 2.89 \times 10^{-12}$) โดยทั้งความไวและความจำเพาะในการทำนายการเกิดการแพ้ยา carbamazepine จากการตรวจยีน HLA-B*1502 มีค่า 88.10% มี positive predictive value (PPV) และ negative predictive value (NPV) เท่ากับ 1.92% และ 99.96% ตามลำดับ (5) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า อัตราการตรวจพบปัจจัยเสี่ยงทางพันธุกรรมชนิด HLA-B*1502 ในประชากรแถบภูมิภาคเอเชียค่อนข้างสูงในชาวจีนฮั่น (ร้อยละ 5-15) ชาวมาเลเซีย (ร้อยละ 12-15) และชาวไทย (ร้อยละ 8-27) (12) ดังนั้น การจัดให้มีระบบบริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 ให้แก่ผู้ป่วยก่อนที่จะรับยา carbamazepine น่าจะเป็นมาตรการสำคัญที่ช่วยป้องกันการเกิดผื่นแพ้ยารุนแรงชนิดกลุ่มอาการ SJS/TEN ได้ ปัจจุบัน US FDA ในประเทศสหรัฐอเมริกาแนะนำให้ทำการตรวจ HLA-B*1502 ก่อนการสั่งใช้ยา carbamazepine ในผู้ป่วยชาวเอเชียแล้ว (13)

2. ปัญหางานวิจัย

การให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดผื่นแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ Stevens – Johnson Syndrome (SJS) และ Toxic Epidermal Necrolysis (TEN) จากการรับประทานยา carbamazepine ในผู้ป่วยโรคลมชัก (Epilepsy) และผู้ป่วยที่มีอาการปวดที่เกิดจากความผิดปกติของเส้นประสาท (neuropathic pain) มีความคุ้มค่าหรือไม่

3. วัตถุประสงค์งานวิจัย

3.1 เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนอรรถประโยชน์ (cost-utility analysis, CUA) ของการให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 เปรียบเทียบกับการไม่ได้ตรวจ

3.2 เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ (feasibility analysis) ของการให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 ในประเทศไทย

3.3 เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบด้านงบประมาณ (Budget impact analysis, BIA) ของการให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 ในประเทศไทย

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการประเมินความคุ้มค่าทางการแพทย์บนพื้นฐานของการใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ (model-based economic evaluation) ทั้งชนิดที่เรียกว่า decision tree และ Markov เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลลัพธ์ของการให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 เปรียบเทียบกับไม่ได้ตรวจ โดยทำการวิเคราะห์ต้นทุนอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ของการให้บริการตรวจ และผลกระทบด้านงบประมาณ

4.2 มุมมองของการศึกษา

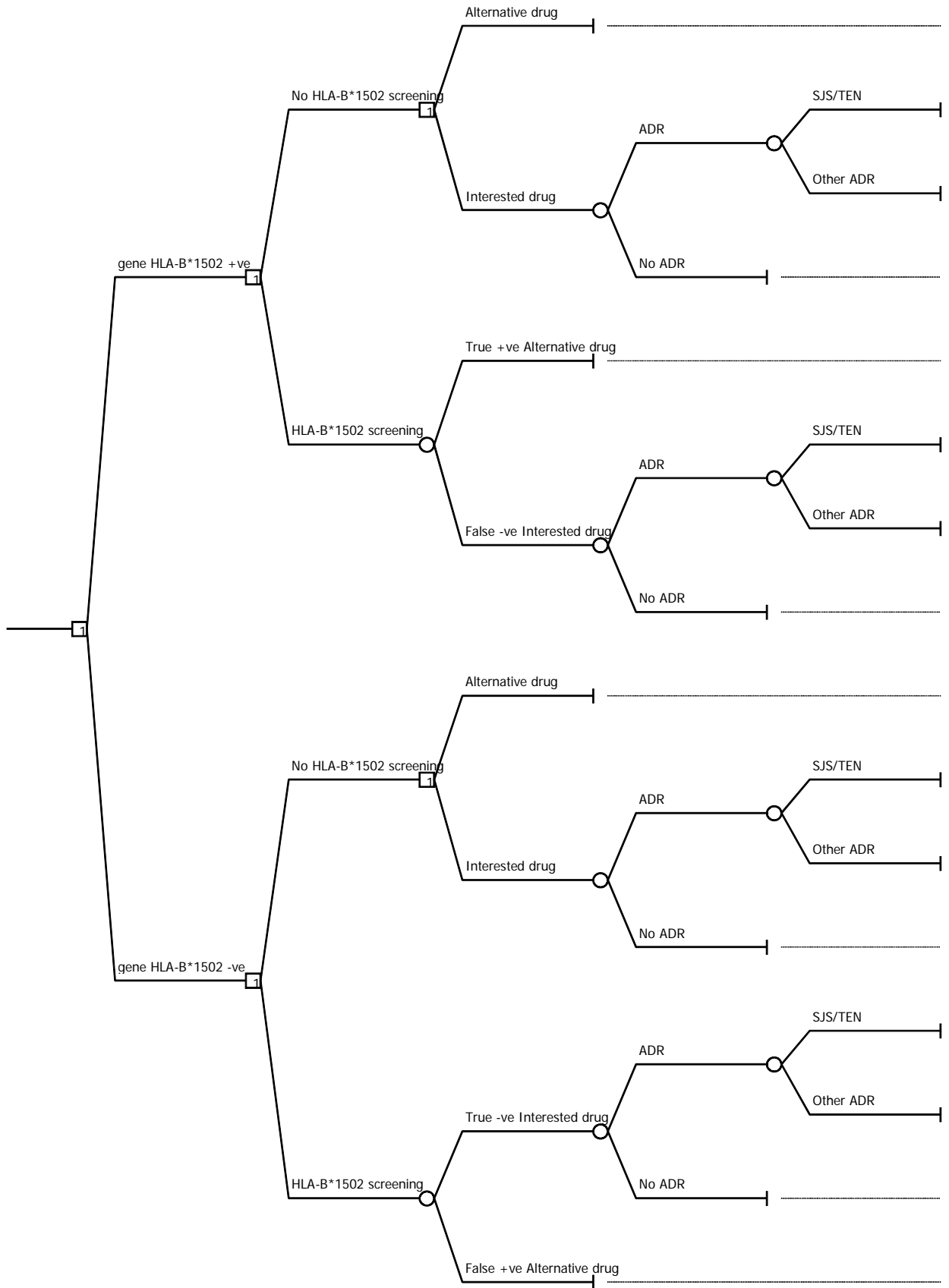
ทำการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ภายใต้มุมมองของผู้ให้บริการ (provider) และมุมมองของสังคม (societal perspective)

4.3 กรอบเวลา (time horizon)

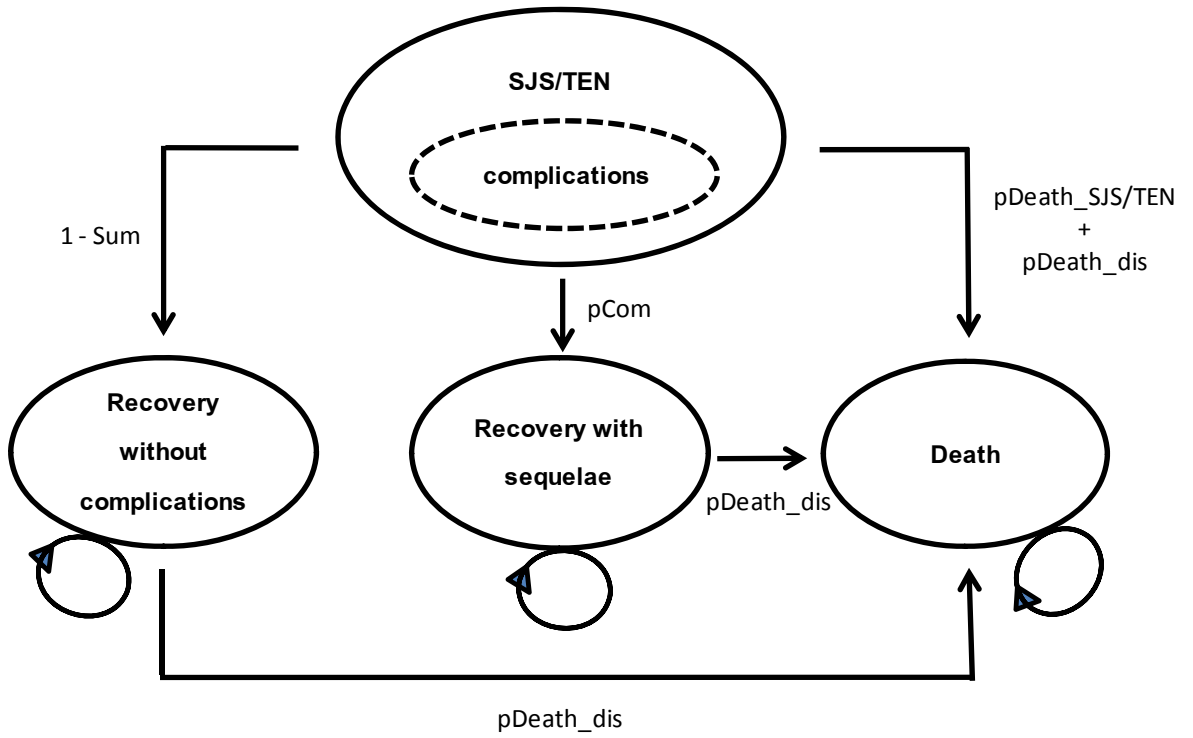
กำหนดกรอบเวลาการวิเคราะห์ครอบคลุมตลอดชีพของผู้ป่วย (life time) ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการประมาณการณ์ด้วยแบบจำลองร่วมกับข้อมูลปฐมภูมิ

4.4 แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์

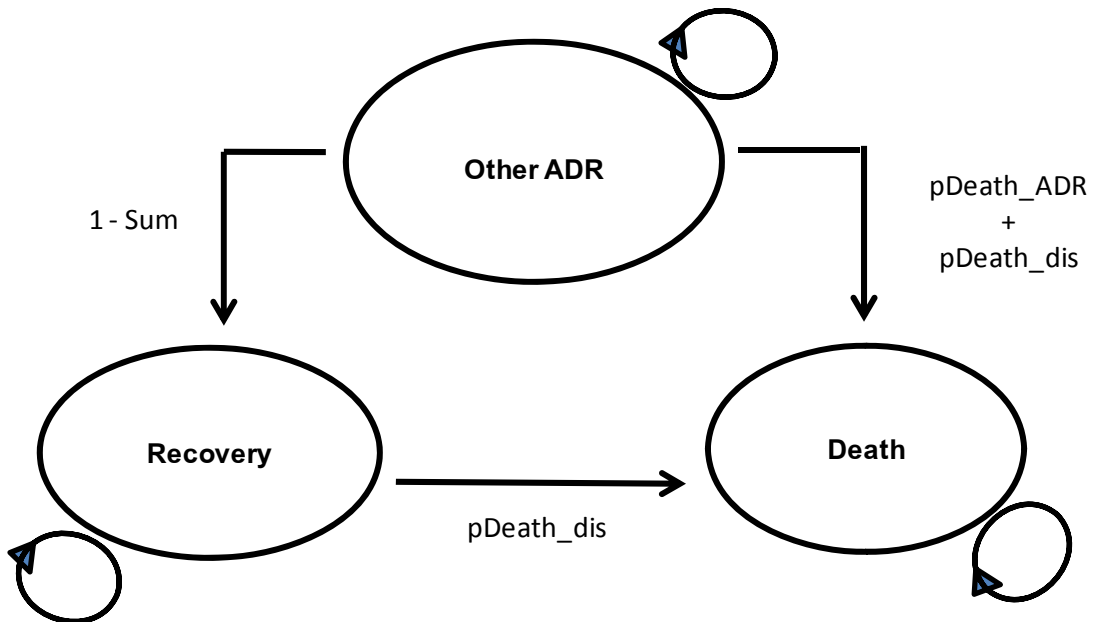
แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ที่ใช้ในการวิจัยนี้คือแบบจำลอง Decision tree (รูปที่ 1) และ Markov (รูปที่ 2-5)

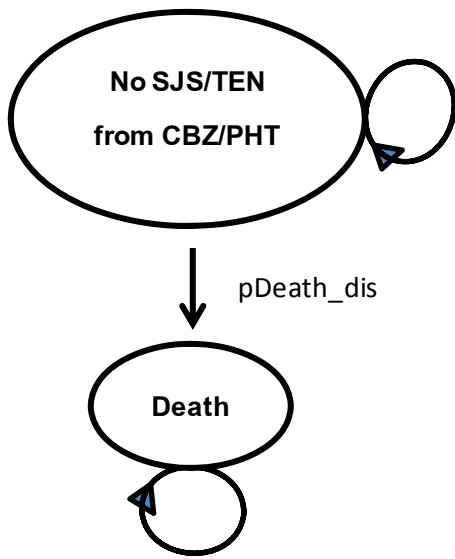
รูปที่ 1 แสดงแบบจำลอง Decision tree

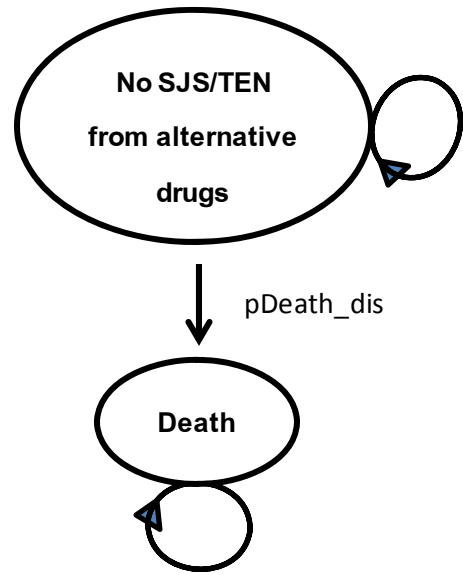
รูปที่ 2 แสดงแบบจำลอง Markov ของผู้ป่วยที่เกิดผื่นแพ้ยาชนิด SJS/TEN จากยา CBZ

รูปที่ 3 แสดงแบบจำลอง Markov ของผู้ป่วยที่เกิดผื่นแพ้ยาชนิดอื่นจากยา CBZ

รูปที่ 4 แสดงแบบจำลอง Markov ของผู้ป่วยที่ไม่เกิดผื่นแพ้ยาชนิด SJS/TEN จากยา CBZ

รูปที่ 5 แสดงแบบจำลอง Markov ของผู้ป่วยที่ได้รับยาทางเลือก

Decision tree

ทำการเปรียบเทียบต้นทุนประสิทธิผลของการให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 โดยเปรียบเทียบทางเลือกระหว่าง 3 สถานการณ์ ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ป่วยได้รับยา carbamazepine โดยที่ไม่ได้รับการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502

ในสถานการณ์นี้ผู้ป่วยมีโอกาสที่จะเกิดหรือไม่เกิดผื่นแพ้ยาทั้งชนิดกลุ่มอาการ Stevens – Johnson Syndrome (SJS) และ Toxic Epidermal Necrolysis (TEN) และผื่นแพ้ยาชนิดอื่น

- 2) ผู้ป่วยได้รับการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 ก่อนได้รับยา carbamazepine

ในสถานการณ์นี้มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

- กรณีผลตรวจเป็น True positive ผู้ป่วยจะถูกเปลี่ยนไปใช้ยาทางเลือกตัวอื่น
- กรณีผลตรวจเป็น False negative ผู้ป่วยจะได้รับยา carbamazepine ซึ่งผู้ป่วยมีโอกาสที่จะเกิดหรือไม่เกิดผื่นแพ้ยาทั้งชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN และผื่นแพ้ยาชนิดอื่น
- กรณีผลตรวจเป็น True negative ผู้ป่วยจะได้รับยา carbamazepine ซึ่งผู้ป่วยมีโอกาสที่จะเกิดหรือไม่เกิดผื่นแพ้ยาทั้งชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN และผื่นแพ้ยาชนิดอื่น

- กรณีผลตรวจเป็น False positive ผู้ป่วยจะถูกเปลี่ยนไปใช้ยาทางเลือกตัวอื่น

3) หลีกเลี่ยงการใช้ยา carbamazepine โดยหันไปใช้ยาทางเลือกอื่น

ในการศึกษานี้กำหนดสมมุติฐานให้การใช้ยาทางเลือกอื่นๆ ไม่ก่อให้เกิดผื่นแพ้ยาทั้งชนิดกลุ่มอาการ SJS/TEN และผื่นแพ้ยาชนิดอื่น

Markov model

ใช้เทคนิค Markov model ในการวิเคราะห์ค่าอรรถประโยชน์และต้นทุนในการรักษาตลอดชีพของผู้ป่วย 4 ประเภท ได้แก่

1) ผู้ป่วยที่เกิดผื่นแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN จากยา carbamazepine โดยจำลองสถานะทางสุขภาพ (health state) ของผู้ป่วยที่เกิดผื่นแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN เนื่องจากรับประทานยา carbamazepine แบ่งออกเป็น 4 สถานะ คือ

- ผู้ป่วยได้รับยา เกิดผื่นแพ้ยา (SJS และ TEN) และเกิดภาวะแทรกซ้อน (complication) ขณะเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ได้แก่ การติดเชื้อ, ผิวหนังลอก, ภาวะแทรกซ้อนที่ตา, เลือดออกในระบบทางเดินอาหาร, ตับอักเสบ, ไตอักเสบ
- ผู้ป่วยหายโดยยังมีความผิดปกติคงเหลือภายหลังการรักษา (sequelae) โดยเกิดขึ้นถาวร ติดตัวผู้ป่วยไปจนกระทั่งเสียชีวิต เช่น ตาบอด สีผิวเปลี่ยน
- ผู้ป่วยหายโดยไม่มีภาวะแทรกซ้อน
- ผู้ป่วยเสียชีวิต (death)

2) ผู้ป่วยที่เกิดผื่นแพ้ยาชนิดอื่นจากยา carbamazepine โดยจำลองสถานะทางสุขภาพของผู้ป่วยออกเป็น 3 สถานะ คือ

- ผู้ป่วยได้รับยา เกิดผื่นแพ้ยาชนิดอื่นที่ไม่ใช่ SJS และ TEN
- ผู้ป่วยหายโดยไม่มีภาวะแทรกซ้อน
- ผู้ป่วยเสียชีวิต (death)

3) ผู้ป่วยที่ไม่เกิดผื่นแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN จากยา carbamazepine โดยสถานะทางสุขภาพที่ผู้ป่วยจะมีโอกาสเป็นได้มี 2 สถานะคือ ผู้ป่วยยังคงไม่เกิดผื่นแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN หรือ ผู้ป่วยเสียชีวิต

4) ผู้ป่วยที่ได้รับยาทางเลือก โดยสถานะทางสุขภาพมีโอกาสเป็นไปได้เช่นเดียวกับผู้ป่วยประเภท 3

ในแบบจำลอง Markov กำหนดให้สถานะสุขภาพสามารถเปลี่ยนแปลงได้ภายใน 1 รอบปี และสมมุติฐานที่ใช้ในแบบจำลองมีดังนี้

- โรคลมชักมีโอกาสในการกำเริบและกลับมา Admit เท่าๆกัน ทั้งในผู้ป่วยที่เคยแพ้หรือไม่เคยแพ้ยา
- กรณีเปลี่ยนไปให้ยาทางเลือกตัวอื่น ผู้ป่วยจะไม่เกิด SJS และ TEN จากยาทางเลือกนั้นๆ

4.5 ตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง

4.5.1 โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ต่างๆ (transitional probability) ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในและต่างประเทศ

4.5.2 ต้นทุน (cost) ได้จากการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงในประเทศไทย

4.5.3 อรรถประโยชน์ (utility) ใช้เครื่องมือ EQ-5D ในการประเมินค่าอรรถประโยชน์ของผู้ป่วย

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดของตัวแปรต่างๆที่ใช้ในแบบจำลอง

ตัวแปร	แหล่งข้อมูล
Baseline	
Prevalence of having HLA-B*1502 in Thai population	Literature reviews
Probability of SJS/TEN occurred in HLA-B*1502 +ve patient	Literature reviews
Probability of SJS/TEN occurred in HLA-B*1502 -ve patient	Literature reviews
Probability of patients developing sequelae	Literature reviews
Probability of patients being cured from SJS/TEN	Literature reviews
Incidence	
Age-specific incidence rate of epilepsy	Literature reviews
Age-specific incidence rate of neuropathic pain	Literature reviews
Accuracy of diagnostic (PG 1502 kit)	
Sensitivity of HLA-B*1502 screening	Literature reviews
Specificity of HLA-B*1502 screening	Literature reviews
Mortality rate	
Age-specific mortality of Thai population	BOD
Mortality rate due to SJS/TEN	Literature reviews
Mortality rate due to epilepsy	Literature reviews
Mortality rate due to neuropathic pain	Literature reviews
Costs	
Cost of treating SJS/TEN	Primary data collection
Cost of HLA-B*1502 screening	DMSC
Cost of carbamazepine	DMSIC
Cost of alternative drugs (carbamazepine substitution)	DMSIC
Cost per visit to in/out-patients	Primary data collection/ Costing menu
Cost of other laboratory tests	Primary data collection/ Costing menu
Outcomes	
Utility of SJS/TEN patients	Primary data collection
- SJS/TEN	
- recovery without complications	
- recovery with sequelae	
Utility of patients who took carbamazepine without SJS/TEN	Primary data collection
- epilepsy	
- neuropathic pain	

4.6 การเก็บข้อมูล

เก็บข้อมูลต้นทุนทางตรงทางการแพทย์ ต้นทุนทางตรงที่มีใช้ทางการแพทย์ และคุณภาพชีวิต

โดย

1) ต้นทุนทางตรงที่มีใช้ทางการแพทย์ เป็นการเก็บข้อมูลย้อนหลัง (retrospective study) ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้ป่วย (face-to-face interview) โดยใช้แบบสอบถาม

2) ต้นทุนทางตรงทางการแพทย์ รวบรวมข้อมูลจากเวชระเบียนของผู้ป่วยและ/หรือฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของโรงพยาบาล โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลทางคลินิกและทรัพยากรต้นทุนในโรงพยาบาล

3) ค่าอรรถประโยชน์ เป็นการเก็บข้อมูลทั้งย้อนหลังและปัจจุบัน ทำการสัมภาษณ์ผู้ป่วยโดยใช้แบบสอบถาม EQ-5D โดยสอบถามถึงคุณภาพชีวิตทั้งในขณะที่ผู้ป่วยแพ้ยา และ ณ เวลาปัจจุบัน

4.6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

- แบบสอบถามต้นทุนและคุณภาพชีวิตผู้ป่วยที่เคยเกิดผื่นแพ้ยาชนิด SJS และ TEN จากยา carbamazepine
- แบบสอบถามต้นทุนและคุณภาพชีวิตผู้ป่วยที่ได้รับยา carbamazepine แต่ไม่เกิดอาการแพ้ยา

แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย 2) ต้นทุนที่เกิดกับผู้ป่วยและญาติในช่วงการรักษา 3) ต้นทุนที่เกิดกับผู้ป่วยและญาตินอกโรงพยาบาล 4) แบบประเมินคุณภาพชีวิตด้วยเครื่องมือ EQ-5D และ 5) แบบประเมินผลกระทบด้านสังคม

- แบบบันทึกข้อมูลทางคลินิกและทรัพยากรต้นทุนในโรงพยาบาล ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้ 1) ตารางสรุปข้อมูลทางคลินิกของผู้ป่วย 2) ข้อมูลการวินิจฉัย/ ได้รับยาครั้งแรกของผู้ป่วย 3) ข้อมูลการเข้ารับการรักษาประเภทผู้ป่วยใน (admitted) 4) ข้อมูลการจำหน่ายผู้ป่วย (discharge) 5) ข้อมูลการเสียชีวิตของผู้ป่วย และ 6) ข้อมูลการติดตามการรักษาผู้ป่วย (follow up)

4.6.2 สถานที่ทำการศึกษา

- 1) โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ขอนแก่น
- 2) โรงพยาบาลขอนแก่น
- 3) โรงพยาบาลอุดรธานี
- 4) โรงพยาบาลรามาริบัติ

- 5) โรงพยาบาลพุทธชินราช
- 6) โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
- 7) โรงพยาบาลลำปาง
- 8) โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา
- 9) โรงพยาบาลสระบุรี

หมายเหตุ: หากมีการตอบรับเพิ่มเติมจากเครือข่ายโรงพยาบาลใดๆ จะทำการแจ้งให้คณะกรรมการทราบในภายหลัง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาต้นทุ่นและค่าอรรถประโยชน์

ผู้ป่วยสัญชาติและเชื้อชาติไทย อายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคลมชัก (Epilepsy) หรือมีอาการปวดที่เกิดจากความผิดปกติของเส้นประสาท (neuropathic pain) และได้รับยา carbamazepine โดยแบ่งผู้ป่วยออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เคยแพ้ยา และ กลุ่มควบคุม

1. เกณฑ์การคัดเลือก

กลุ่มที่เคยแพ้ยา

- ผู้ป่วยที่เคยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าแพ้ยารุนแรงชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN เนื่องจากรับประทานยา carbamazepine ภายในช่วงมิถุนายน พ.ศ. 2549 ถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2554 (ภายใน 5 ปีย้อนหลัง)
- สามารถสื่อสารได้
- ผู้ป่วยยินดีที่จะเข้าร่วมในการศึกษาและใช้ข้อมูลเวชระเบียนของผู้ป่วย

หมายเหตุ: ผู้ป่วยที่เสียชีวิตจากการแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN เนื่องจากรับประทานยา carbamazepine จะถูกคัดเลือกเพื่อเก็บข้อมูลต้นทุ่นทางตรงทางการแพทย์ โดยการรวบรวมข้อมูลจากเวชระเบียนของผู้ป่วย

กลุ่มควบคุม

- ผู้ป่วยที่ไม่เคยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าแพ้ยารุนแรงชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN เนื่องจากรับประทานยา carbamazepine ภายในช่วงมิถุนายน พ.ศ. 2549 ถึง พฤษภาคม พ.ศ. 2554 (ภายใน 5 ปีย้อนหลัง)
- สามารถสื่อสารได้
- ผู้ป่วยยินดีที่จะเข้าร่วมในการศึกษาและใช้ข้อมูลเวชระเบียนของผู้ป่วย

2. เกณฑ์การคัดออก

- ผู้ป่วยมีโรคหรือภาวะดั้งเดิม (Underlying disease) ที่เป็นสาเหตุของการเกิดผื่นแพ้ยา รุนแรงชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN เช่น Graft versus- host disease, HIV infection, Tuberculosis, SLE, Leukemia หรือ Lymphoma เป็นต้น
- ผู้ป่วยไม่สามารถเข้าใจคำถาม
- ผู้ป่วยบอกเลิก ยุติ หรือถอนตัวจากการศึกษา

3. เกณฑ์ที่ใช้ในการจับคู่ผู้ป่วยระหว่างกลุ่มแพ้ยากับกลุ่มควบคุม พิจารณาจากความเหมือนหรือใกล้เคียงกันในลักษณะดังต่อไปนี้

- สถานพยาบาลที่เข้ารับบริการ
- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- ช่วงเวลาที่ได้รับยา carbamazepine
- ช่องบ่งชี้ในการได้รับยา carbamazepine (โรคที่เป็น)

4.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.7.1 จำนวนผู้ป่วยที่ป้องกันการเกิดผื่นแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ SJS และ TEN ได้

(case averted)

4.7.2 ต้นทุน (cost) ต้นทุนที่ทำการวิเคราะห์ประกอบด้วย

- ต้นทุนทางตรงทางการแพทย์ (direct medical costs) เป็นต้นทุนที่เกิดจากการวินิจฉัย การรักษา การติดตามผล การฟื้นฟู และการดูแลระยะสุดท้าย
- ต้นทุนทางตรงที่มีใช้ทางการแพทย์ (direct non-medical costs) เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายเองโดยผู้ป่วยสำหรับสินค้าและบริการที่นอกเหนือจากการดูแลทางการแพทย์

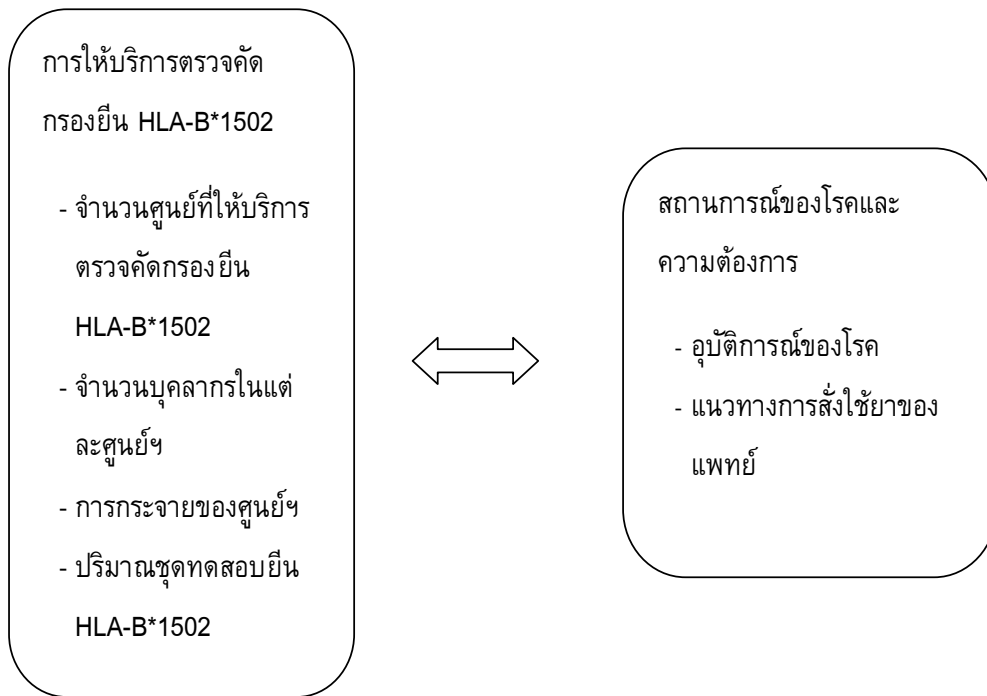
โดยต้นทุนในอดีตจะถูกปรับให้เป็นมูลค่าปีปัจจุบัน (พ.ศ. 2554) ด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคหมวดค่าบริการทางการแพทย์ (Consumer price index) ของสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ และต้นทุนในอนาคตจะถูกปรับลดให้เป็นมูลค่าปีปัจจุบันโดยใช้อัตราลดร้อยละ 3 ตามคู่มือการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพสำหรับประเทศไทย (14)

4.7.3 อัตราส่วนต้นทุนประสิทธิผลส่วนเพิ่ม (Incremental cost-effectiveness ratio, ICER)

วิเคราะห์อัตราส่วนต้นทุนประสิทธิผลส่วนเพิ่มจากผลต่างของต้นทุนหารด้วยผลต่างของปีสุขภาวะ (Quality-Adjusted Life Year, QALY) โดยปีสุขภาวะนั้นคำนวณได้มาจากผลคูณของจำนวนปีชีวิตที่เพิ่มขึ้น (Life-year gained) กับคะแนนอรรถประโยชน์ (utility index) ปีสุขภาวะในอนาคตจะถูกปรับลดให้เป็นค่าของปีปัจจุบันโดยใช้อัตราลดร้อยละ 3 ตามคู่มือการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพสำหรับประเทศไทย

4.7.4 ความเป็นไปได้ (feasibility analysis) ของการให้บริการตรวจคัดกรอง

ยีน HLA-B*1502 ในประเทศไทย โดยทำการวิเคราะห์ระหว่างศักยภาพในการให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 กับสถานการณ์ของโรคและความต้องการการตรวจคัดกรอง (รูปที่ 3)

รูปที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้ (feasibility analysis) ของการให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 ในประเทศไทย

4.7.5 ผลกระทบด้านงบประมาณ (Budget impact analysis, BIA)

เพื่อวิเคราะห์ภาระด้านงบประมาณที่จะเกิดขึ้นของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หากมีนโยบายขยายสิทธิประโยชน์ให้ผู้ป่วยมีการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 ก่อนได้รับยา carbamazepine โดยพิจารณาจากค่าใช้จ่ายในการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 และจำนวนผู้ป่วยที่คาดว่าจะได้รับยา carbamazepine

การวิเคราะห์ความไวของผลลัพธ์ (Sensitivity analysis)

ทำการวิเคราะห์ความไวของผลลัพธ์ที่เกิดจากความไม่แน่นอนของตัวแปรในแบบจำลอง 2 วิธี ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความไวแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probabilistic analysis) โดยทำการวิเคราะห์แบบ One-way sensitivity analysis

2. การวิเคราะห์ความไวแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probabilistic sensitivity analysis, PSA)

โดยการทำ Monte Carlo Simulation ซึ่งเป็นการสุ่มคำนวณค่าตัวแปรที่อยู่ในช่วงของรูปแบบการกระจายข้อมูลที่กำหนดไว้ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel® เป็นจำนวน 1,000 รอบ

5. ระยะเวลาการศึกษาวิจัย

กิจกรรม	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1.ประชุมทีมวิจัย	↔							
2.ร่างโครงร่างงานวิจัย		↔						
3.ทบทวนวรรณกรรม	←	→						
4.พัฒนาแบบสอบถามและทดสอบ		↔						
5.สร้างแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์		←	→					
6.ประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อระเบียบวิธีวิจัย				↔				
7.สืบค้นข้อมูลหรือตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง				←	→			
8.เก็บข้อมูลด้านต้นทุน คุณภาพชีวิตและผลกระทบทางสังคม					←	→		
9.วิเคราะห์ข้อมูล						←	→	
10.ประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อรายงานการศึกษาเบื้องต้น								↔
11.นำเสนอผลการศึกษาต่อ								↔

กิจกรรม	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
คณะอนุกรรมการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์และระบบบริการ								
12.จัดทำรายงานวิจัย								↔

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาเป็นข้อมูลสำหรับคณะอนุกรรมการพัฒนาสิทธิประโยชน์และระบบบริการใช้ในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายการให้บริการตรวจคัดกรองยีน HLA-B*1502 เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดผื่นแพ้ยาชนิดกลุ่มอาการ Stevens – Johnson Syndrome (SJS) และ Toxic Epidermal Necrolysis (TEN) จากยา carbamazepine ภายใต้ชุดสิทธิประโยชน์ของหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

7. นักวิจัย

1. ภญ. วรรณญา รัตนวิภาพงษ์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
2. ภญ. ธนัญญา คู่พิทักษ์ขจร	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
3. ดร.ภญ. นัยนา ประดิษฐ์สิทธิกร	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
4. นพ. สุรคเมธ มหาศิริมงคล	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
5. ดร.นพ. ยศ ตีระวัฒนานนท์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

8. เอกสารอ้างอิง

1. Rzany B, Mockenhaupt M, Baur S, Schroder W, Stocker U, Mueller J, et al. Epidemiology of erythema exsudativum multiforme majus, Stevens-Johnson syndrome, and toxic epidermal necrolysis in Germany (1990-1992): structure and results of a population-based registry. *J Clin Epidemiol.* 1996 Jul;49(7):769-73.
2. Schneck J, Fagot JP, Sekula P, Sassolas B, Roujeau JC, Mockenhaupt M. Effects of treatments on the mortality of Stevens-Johnson syndrome and toxic epidermal necrolysis: A retrospective study on patients included in the prospective EuroSCAR Study. *J Am Acad Dermatol.* 2008 Jan;58(1):33-40.
3. จดหมายข่าวศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ฉบับที่ 5/2554 [database on the Internet]2554 [cited 30 มิถุนายน 2554]. Available from: <http://dmsic.moph.go.th/news/detail.php?idnews=2811>.
4. สุรัตเมธ มหาศิริมงคล, วิมล สุวรรณเกษาวงษ์. พันธุกรรมกับการเกิดภาวะผื่นแพ้ยารุนแรงจากยา carbamazepine In: กองแผนงานและวิชาการ ส, editor. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2554. p. 15-8.
5. Tassaneeyakul W, Tiamkao S, Jantararoungtong T, Chen P, Lin SY, Chen WH, et al. Association between HLA-B*1502 and carbamazepine-induced severe cutaneous adverse drug reactions in a Thai population. *Epilepsia.* 2010 May;51(5):926-30.
6. คณะกรรมการแห่งชาติด้านยา. บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2551: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2552.
7. สมาคมโรคลมชักแห่งประเทศไทย, สมาคมประสาทวิทยาแห่งประเทศไทย, สมาคมประสาทศัลยศาสตร์แห่งประเทศไทย, และคณะ. แนวทางการรักษาโรคลมชัก Epilepsy: Clinical Practice Guidelines. 2549.
8. ธนกร ศิริสมุทร. ยาแก้ชักรุ่นใหม่: แนวทางการพัฒนาสำหรับผู้ป่วยโรคลมชัก. *วารสารเภสัชกรรมโรงพยาบาล.* 2553;20(3):246-53.
9. Locharernkul C, Loplumlert J, Limotai C, Korkij W, Desudchit T, Tongkobpetch S, et al. Carbamazepine and phenytoin induced Stevens-Johnson syndrome is associated with HLA-B*1502 allele in Thai population. *Epilepsia.* 2008 Dec;49(12):2087-91.
10. Chen P, Lin J-J, Lu C-S, Ong C-T, Hsieh PF, Yang C-C, et al. Carbamazepine-Induced Toxic Effects and HLA-B*1502 Screening in Taiwan. *New England Journal of Medicine.* 2011;364(12):1126-33.

11. Loplumlert J, Locharernkul C, Shotelersuk V, Limotai C, editors. A genetic screening of Stevens-Johnson syndrome from carbamazepine and phenytoin among people with epilepsy in Thailand. The 27th International Epilepsy Congress; 2007; Singapore: Epilepsia.
12. Lim KS, Kwan P, Tan CT. Association of HLA-B*1502 allele and carbamazepine induced severe adverse cutaneous drug reaction among Asians, a review. Neurology Asia. 2008;13:15-21.
13. Ferrell PB, Jr., McLeod HL. Carbamazepine, HLA-B*1502 and risk of Stevens-Johnson syndrome and toxic epidermal necrolysis: US FDA recommendations. Pharmacogenomics. 2008 Oct;9(10):1543-6.
14. คณะทำงานพัฒนาคู่มือการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพสำหรับประเทศไทย. คู่มือการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพสำหรับประเทศไทย: บริษัทเดอะกราฟิก ซิสเต็มส์ จำกัด; 2552.